

YENİ ÇAĞ'DA AVRUPA TARİHİ

Coğrafi Keşifler

Siyasal Nedenler

Feodalitenin yıkılmasından sonra Avrupa'da güçlenen krallar, ticari alanda birbiriyle mücadeleye başladılar. Orta Avrupa ülkeleri arasında mücadeleler devam ederken, Batı Avrupa ülkeleri ise, mücadelelerini daha çok deniz aşırı alanlarda yoğunlaştırmışlardı. Amaçları; Çin ve Hindistan gibi zengin ülkelere ulaşmak ve buralardan alacakları malları Avrupa'ya taşımaktı. Avrupalı krallar dışarıdan gelen malların kontrolünü ele geçirerek zenginleşmeyi amaçlıyordu. Bu nedenle Portekizliler ve İspanyollar yeni yolların bulunması için denizcileri desteklemişlerdir.

Jeopolitik Nedenler

XV. ve XVI. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu İpek ve Baharat Yollarının sona erdiği limanları ele geçirmişti. Osmanlı İmparatorluğu'nun amacı, doğudan gelen ticaret yollarına hakim olarak Avrupa devletlerini ekonomik yönden kendisine bağımlı hale getirmektir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Karadeniz ve Akdeniz'i Türk gölü haline getirmesi, Avrupa ülkelerini Akdeniz ticaretinden uzaklaştırarak Akdeniz'in batısına itmesi ve Kuzey Afrika'yı ele geçirmesi Avrupa ülkelerini yeni egemenlik alanları ve ticaret sahaları bulmaya zorlamıştır.

Bu nedenle Avrupalılar yeni yollar ve zenginlik kaynakları aramaya başlamışlardır.

Sosyo - Ekonomik Nedenler

- XV. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa'da ticaret gelişmiş, yeni pazar ve hammadde kaynaklarına ihtiyaç duyulmuştur. Ticaretin gelişmesi paranın esası olan altın ve gümüş gibi değerli madenlere ihtiyacı artırmıştır. Bu durum fiyatları düşürmüştür. Avrupalılar bu sorunu çözmek için değerli madenlerin bol bulunduğu Asya ve Afrika'ya ulaşmayı amaçlamışlardır.
- Uzak Doğu'dan Avrupa'ya gelen ipek, baharat, inci, porselen, fildişi ve kumaş gibi mallar İpek ve Baharat Yollarıyla ulaşıyordu. Bu yollara Venediklilerin, Mısırlıların ve Türklerin hakim olması maliyetleri artırıyor. Ayrıca, sık sık çıkan savaşlar nedeniyle yollar kapanıyor ve mal akımı kesintiye uğruyordu. Bu nedenler yeni zenginlik kaynakları arayan Avrupalı devletleri Uzak Doğu'ya ulaşabilmek için yeni yollar aramaya yöneltmiştir.
- Avrupalılar Doğu'nun zenginliklerine ulaşmayı amaçlamanın yanında Hristiyanlık dinini Avrupa dışında yaymayı da hedeflemişlerdir.

Coğrafi Keşiflerin Sonuçları

Sosyal ve Ekonomik Sonuçlar

- Yeni ticaret yolları bulunmuş, İpek ve Baharat Yolları önemini kaybetmiştir. Bu gelişmeler sonucunda Akdeniz limanları ve ticareti önemini kaybederken Atlas Okyanusu limanlarının önemi artmıştır.
- Yeni keşfedilen yerlerden Avrupa'ya bol miktarda değerli maden taşınmıştır. Bu durum Avrupa'da temel zenginlik ölçüsü olan toprağın yerini altın ve gümüşün almasına neden olmuştur.
- Avrupalılar ekonomik yönden zenginleşmişlerdir.
- Kara ticaret yolları deniz ticaret yollarıyla rekabet edememiştir.

- Uluslararası ticaret faaliyetleri gelişmiştir. Avrupa'da ticaretle uğraşan burjuva sınıfı zenginleşmiş ve soyluların topraklarına sahip olmuşlardır. Böylece, siyasal denge bozulmaya başlamıştır.
- Avrupa'dan keşfedilen yerlere göçler olmuştur.
- Keşfedilen yerlerde sömürgeler kurularak zenginlik kaynakları Avrupalılar tarafından yağmalanmıştır. Ayrıca, Avrupa ürünleri yeni pazarlar bulmuş ve daha sonra gerçekleşecek Sanayi İnkılabı'na ortam hazırlanmıştır.
- Uzak sömürgelerden malların deniz yoluyla getirilmesi, Avrupa'daki liman şehirlerinin önemini artırmıştır. Bunun sonucunda şehirleşme faaliyetleri ve şehirlerin nüfusları artmıştır. Şehirleşme yeni sosyal grupların doğmasına, hayat seviyesinin yükselmesine ve yaşam tarzının değişmesine neden olmuştur.
- Keşfedilen ülkelerin halkları ya soykırıma kurban gitmiş, ya da köleleştirilmiştir. Keşiflerden sonra köle ticareti artmıştır.

Siyasal Sonuçlar

- Yeni keşfedilen topraklar, keşifleri yapan devletlerin kendi malları haline gelmiş ve buralarda sömürge imparatorlukları kurulmuştur.
- Avrupalı devletler arasında sömürge rekabetinden dolayı savaşlar çıkmıştır. Sömürgeci Avrupa devletleri diğer devletlere siyasal ve ekonomik alanlarda üstünlük sağlamışlardır.
- Zenginleşen Avrupalı krallar savaş sanayisine daha fazla yatırım yapmaya başlamışlardır.
- Okyanuslara açılacak durumda olmayan Osmanlı İmparatorluğu, tartışmasız durumdaki siyasal üstünlüğünü daha donanımlı ordu ve donanmaya sahip olan Avrupa devletleri karşısında kaybetmeye başlamıştır.

Bilimsel ve Kültürel Sonuçlar

- Yeni kıtalar, ırklar, uygarlıklar, hayvanlar ve bitkiler tanınmış, insanlarda merak ve araştırma isteği artmıştır.
- Avrupa'nın bilim ve düşünce hayatında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Keşiflerin etkisiyle Avrupa'da gelişmeleri engelleyen durumları ortadan kaldıran Rönesans ve Reform hareketleri başlamıştır.
- Kıtalar arası ticaret ve taşımacılık sayesinde zenginleşen Avrupalılar yeni bir hayat tarzı benimsediler. Bunlar kültür ve sanat faaliyetlerini destekleyerek gelişmesini sağlamışlardır.
- Yeni keşfedilen yerlerdeki uygarlıklar söndürülmüştür.

Rönesans Hareketleri

Rönesans'ın başlamasında;

- Kâğıdın ucuzlaması ve matbaanın kullanımının artmasıyla yeni buluş ve düşüncelerin geniş alanlara yayılması
- Avrupa'daki kültür ve sanat faaliyetlerini destekleyen, bilim adamları ve sanatkarları koruyan varlıklı kişilerin ortaya çıkması
- Eski Yunan ve Roma'ya ait edebiyat, felsefe, bilim ve sanat eserlerinin incelenmesi ve bunların akademilerde okutulması
- Avrupalıların İspanya'daki Endülüs Emevi Devleti ve Sicilya aracılığı ile İslâm uygarlığını tanınması
- Coğrafi Keşiflerle Avrupa halkının zenginleşmesi ve yaşam seviyesinin yükselmesi

etkili olmuştur.

Rönesans'ın Sonuçları

- Avrupa'da hür düşünce ve yeni bir sanat anlayışı ortaya çıkmıştır.
- Avrupa'da bilim alanında deney ve gözleme dayanan pozitif düşünce yayılmış ve skolastik düşünce yıkılmıştır.
- Hümanistler insanı ve doğayı konu alan, insanın ön plana çıktığı eserler ortaya koymuşlardır.
- Avrupa'da eğitim - öğretim faaliyetlerine önem verilmiştir.
- Bilimsel alandaki çalışmalar endüstrinin gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- Avrupa'da soylularla halk arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki çelişkiler artmıştır.
- Pozitif düşüncenin gelişmesiyle Hristiyanlık dininin kutsal kitabı İncil ve din adamları eleştirilmiştir. Bunun sonucunda Avrupa'da Reform hareketleri başlamış ve kilisenin gücü azalmıştır.

Reform Hareketleri

Avrupa'da Reform hareketlerinin başlamasında;

- Bozulan Katolik Kilisesi'nin bazı zümrelerin çıkarlarına uygun hareket etmesi ve dini ticarete alet ederek **Endüljans** adlı af belgesi sayesinde zenginleşmesi
- Hümanizm sayesinde Hristiyanlığın kaynaklarına inilerek temel ilkelerin ortaya çıkarılması
- Kağıt ve matbaa sayesinde iletişimin gelişmesi

- Rönesans döneminde yetiŐen  zg r düŐünceli aydınların Katolik Kilisesi'ni tenkid etmeleri
- Din  kitapların ulusal dillere çevrilmesi ve matbaa sayesinde bol miktarda basılması

etkili olmuştur.

Reform'un SonuŐları

- Avrupa'da mezhep birliği parçalanmıŐtır. Katolik ve Ortodoks mezhepleri yanında Protestan, Kalvenizm ve Anglikanizm mezhepleri ortaya çıkmıştır.
- Papa ve din adamları saygınlıklarını kaybetmiŐlerdir. Katolik Kilisesi yeni düzenlemeler yapmak zorunda kalmıŐtır.
- EĞitim ve  Đretim, kilisenin elinden alınarak laik eğitim anlayışı yaygınlaŐmıŐtır.
- Katolik Kilisesi'nden ayrılan ülkelerde kilisenin topraklarına ve mallarına el konulmuŐtur.
- Papa engizisyon mahkemeleriyle Katolik Kilisesi'nin otoritesini devam ettirmeye çalıŐmıŐtır.
- Protestan krallar ve prensler egemen oldukları bölgelerde din iŐlerinin mutlak hakimi haline gelmiştir.
- Reform hareketleri sonucunda Avrupa'da oluŐan siyasal ayrılıklar, Osmanlıların Avrupa i lerine ilerlemesini kolaylaŐtırmıŐtır.

Rönesans ve Reform hareketleri Avrupa'da geliŐmeyi önleyen engelleri ortadan kaldırmıŐtır.

Avrupa'da yaşanan Reform hareketleri Osmanlı ülkesinde etkili olmamıştır. Osmanlı Devleti, hakimiyeti altında yaşayan Hristiyan halka din ve inanç yönünden geniş haklar tanımıştır. Osmanlı Devleti'nin Hristiyan halkı kilisenin suistimaline karşı koruması mezheplerin ve savaşların çıkmasını engellemiştir.